

T.C. ADALET BAKANLIĞI
CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI

Bu broşür Türk Yarığı Sistemi konusunda size temel bilgi vermek amacı ile hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilmesi amacı ile mümkün olduğunca sadeleştirilmiş ve hukuki terimler kullanılmamaya özen gösterilmiştir. Sadece bu broşür de yer alan bilgilere dayalı işlem yapmak hak kayıplarına sebep olabilir. Temel haklarınızı öğrendikten sonra hukuki yardım almanız menfaatinize olabilir.

T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü
Mağdur Hakları Daire Başkanlığı

Milli Müdafı Cad. No: 22 Bakanlıklar Kızılay/Ankara
0 312 414 81 59

 magdur.adalet.gov.tr

 magdur@adalet.gov.tr

 [magdurhaklari](https://www.facebook.com/magdurhaklari)

 [magdurhaklari](https://www.twitter.com/magdurhaklari)

TANIK (ŞAHİT) NEDİR?

TANIK (ŞAHİT) NE DEMEKTİR?

Tanık (şahit), dava konusu olay hakkında bilgi sahibi olduğu bilinen; ancak davaya taraf olmayan kişilerdir.

TANIKLIK ZORUNLU MUDUR?

Evet. Tanık olarak gösterilen kimse ilgisine göre Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye gelmek, bildiklerini anlatmak ve doğru söylediğine dair yemin etmek zorundadır. İstisnai durumlarda kanunda sayılan kişiler tanık (şahit) olmaktan çekinebilirler. Ancak bu durumda da tanıklıktan çekinme hakkı olan kişinin ilgisine göre Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye gelerek tanıklıktan çekindiğini bildirmesi zorunludur.

BİLMEDİĞİM KONUDA TANIK OLARAK GÖSTERİLDİM, NE OLACAK?

Tanık olarak gösterildiğiniz olayda bilgi sahibi değilseniz mahkemeye gidip, bilgi sahibi olmadığınızı bildirmeniz ve gerekirse doğru söylediğinize dair yemin etmeniz gerekir.

GİTMEZSEM NE OLUR?

Tanıklık için adliyeye gitmezseniz polis ya da jandarma zoruyla götürülebilir ve gitmemenizden doğan masrafları ödemek zorunda kalabilirsiniz.

GİDEMEYECEK DURUMDAYIM, NE OLACAK?

Mazeretinizi derhal çağrıldığınız Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye yazılı olarak bildiriniz. Size gelen çağrı kağıdında (davetiyede) sizi çağıran Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkeme adı ile soruşturma veya dava numarası yazılıdır. O makama hitaben, soruşturma veya dava numarasını da belirterek bir dilekçe yazmalısınız. Ancak her türlü mazeretin kabul görmeyeceğini unutmayınız. "Çok işim var", "o gün arkadaşla buluşacağım", "dükkanında duracak kimse yok" gibi beyanlar mazeret sayılmaz. Mazeretinizin yetkili makam tarafından kabul edilmesi halinde beyanınızın alınması için bir başka gün tayin edilerek size yeniden çağrı kağıdı çıkarılır. Mazeretinizin kabul edilmemesi halinde ise polis ya da jandarma zoruyla götürülebilir ve gitmemenizden doğan masrafları ödemek zorunda kalabilirsiniz.

NE ANLATMAM GEREKİR?

Bildiklerinizi doğru olarak anlatınız. Doğru olduğuna inanıyor olsanız dahi doğrudan doğruya şahit olmadığınız şeyleri anlatıyorsanız mutlaka bunu belirtiniz. Örneğin boşanma davasında tanıkınız ve Ahmet'in kansını dövdüğünü etraftan sürekli duyduğunuz için biliyorsanız; Hâkim size "Ahmet kansını döver miydi?" diye sorduğunda; "Evet, Ahmet kansını döverdi" değil, "Evet, komşular Ahmet'in kansını devamlı dövdüğünü söylerlerdi" diye cevaplayınız.

YALAN SÖYLERSEM NE OLUR?

Yalan tanıklık suçtur. Hâkim yalan söylediğinizi düşünürse hakkınızda işlem yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığına bildirir. Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma sonucunda hakkınızda kamu davası açılması halinde hapis cezası alabilirsiniz. Bu durum sabıka (adli sicil) kaydınıza işlenir. Yalan söylediğiniz sonradan anlaşılırsa önceki mahkeme kararını geçersiz sayılıp yeniden yargılama yapılabilir. Hapis cezası dışında karşı tarafın tazminat talebiyle de karşı karşıya kalabilirsiniz.

İFADEMİ YAZILI VERSEM OLMAZ MI?

Kural olarak hayır. Tanık olarak hâkimin karşısına geçmek ve sorularına sözlü olarak cevap vermek zorundasınız. Ancak rakama ilişkin sorular veya teknik konular gibi yazılınıza ihtiyaç duymadan net cevap veremeyeceğiniz konular olursa hâkimden bu konuda izin talep edebilirsiniz. Yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinirseniz hakkınızda disiplin hapsi uygulanabilir.

Ancak hâkim gerekli görülen hâllerde, tanığın sözlü olarak dinlenmesi yerine, belirlenecek süre içinde cevaplarını yazılı olarak bildirmesi için tanığı soru kağıdı gönderilmesine karar verebilir. Hâkim, verilen yazılı cevapların yetersiz olması hâlinde, tanığı dinlemek üzere davet edebilir.

İŞİM ÇOK, ÖNCEDEN GİDİP MAHKEME KALEMİNE İFADEMİ YAZDIRABİLİR MİYİM?

Hayır. İfade mutlaka hâkim tarafından alınır. Mahkeme kaleminde olsanız dahi ifadenizi önceden yazdırmanız mümkün değildir.

MAHKEMEYE GİDECEĞİM, NE YAPMALIYIM?

Size gönderilen davetiyede hangi mahkemede hangi gün ve saatte dinlenmek üzere tanık olarak çağrıldığınız yazmaktadır. O gün ve saatte orada hazır bulunmanız yeterlidir. Duruşmada sizin dinleneceğiniz zaman geldiğinde mübaşir isminizi okuyarak sizi içeri alacaktır. Mübaşir çağırılmadan salona giremezsiniz.

NEDEN DURUŞMAYI İZLEYEMİYORUM?

Şahitlik yapacak kişinin tarafsız olması ve doğrulan anlatması beklenir. Duruşmayı izlediğiniz takdirde etkilenmeniz, olayları anlatan diğer kişileri dinleyip şaşırmanız ihtimali doğacağı için sıra size gelene kadar dışarıda beklemek zorundasınız. Tanıklar ayrı ayrı dinlenir ama gerektiğinde yüzleştirilebilir.

DURUŞMADA NE YAPACAĞIM?

Kimlik kartınızı mutlaka yanınızda götürün. İçeri girdiğinizde önce kimlik bilgileriniz zapta geçirilir, kontrol edilir. Tarafları tanıyıp, tanımadığınızı sorulur. Dava konusu olan olayla bir ilişkiniz bulunup bulunmadığı sorulur. Bu sorulara açıklık ve doğrulukla cevap veriniz. Tarafları tanıyorsanız veya dava konusu olan olayla bir bağlantınız, dava sonucu ortaya çıkacak durumdan bir menfaatiniz varsa mutlaka söyleyiniz.

İŞİM GÜCÜM KALDI, YOL MASRAFI YAPTIM BUNLAR NE OLACAK?

Harcadığınız zaman göz önünde tutularak size ücret takdir edilir. Ayrıca başka bir şehirden geldiyseniz yaptığınız seyahat ve ikamet masraflarının karşılanması yasanın size tanıdığı bir haktır. Bu masrafları ilgisine göre Cumhuriyet başsavcılığında veya mahkemeden talep edebilirsiniz.

MAHKEMEYE GİDECEĞİME NOTERE GİTSEM OLMAZ MI?

Hayır. Noter huzurunda verilen ifade tanık beyanı yerine geçmez.

TANIKLIKTAN ÇEKİNME NE DEMEKTİR?

Tanıklık yasal bir yükümlülüktür. Ancak kişinin bir yakını zor durumda bırakacak olması hayatın gerçekleriyle ve adaletle bağdaşmaz. Ayrıca bu kişilerin verdiği ifadenin güvenilir olup olmadığı her zaman tartışmalı olacaktır. Bu nedenle bazı kişiler için istisna getirilmiş ve onların tanık olmaktan vazgeçmelerine olanak tanınmıştır.

KİMLER TANIKLIKTAN ÇEKİNEBİLİR?

Hukuk davalannda taraflardan birinin; ceza yargılamasında şüpheli veya sanığın, Nişanlısı, evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşi, arasında evlatlık bağı bulunanlar, hukuk davalannda üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kayın hısımları (kardeş, kardeşin çocuğu (yeğen), amca, hala, dayı, teyze ve eşinin aynı derece akrabaları), koruyucu aile ve onların çocukları ile koruma altına alınan çocuk, kişisel nedenlerle tanıklık yapmaktan çekinebilir.

Beyanı, kendisine yukarıda belirtilen kişisel nedenlerle tanıklıktan çekinme hakkı olan kimselerden birine doğrudan doğruya maddi bir zarar verecek veya aynı kişilerden birinin şeref veya itibarını ihlal edecek ya da ceza soruşturmasına veya kovuşturmasına sebep olacaksa tanık tanıklıktan çekinebilir.